

Sygn. akt I ACa 1378/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bożena Wiklak
Sędziowie:	SA Tomasz Szabelski (spr.) SO del. Elżbieta Gawryszczak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. G.**

przeciwko **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.**

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 26 sierpnia 2013r. sygn. akt II C 1775/11

I. z apelacji powoda zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1, 2, 3 i 4 w ten tylko sposób, że:

a) zasądzone w punkcie 1 zadośćuczynienie podwyższa z kwoty 50.000 złotych do kwoty 150.000 (sto pięćdziesiąt tysięcy) złotych;

b) punktowi 3 nadaje brzmienie: „znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty zastępstwa procesowego”;

c) w punkcie 4 podwyższa obciążające stronę pozwaną nieuiszczone koszty sądowe z kwoty 2.611,08 złotych do kwoty 8.082,36 (osiem tysięcy osiemdziesiąt dwa 36/100) złotych;

II. oddala apelację powoda w pozostałej części i apelację strony pozwanej w całości;

III. zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz A. G. kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

IV. nakazuje pobrać od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 5.000 (pięć tysięcy) złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od uwzględnionej części apelacji powoda i nie obciąża powoda nieuiszczoną opłatą od oddalonej części jego apelacji.

Sygn. akt I ACa 1378/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 sierpnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa A. G. przeciwko Towarzystwu (...) SA w W. o zapłatę, w pkt 1 zasądził od pozwanego na rzecz A. G. kwotę 50.000,00 złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od 19 marca 2011 roku do dnia zapłaty, w pkt 2 oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w pkt 3 nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony pozwanej, zaś w pkt 4 nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 2.611,08 złotych tytułem części nieopłaconych kosztów sądowych i nie obciążył stron pozostałymi kosztami sądowymi.

Z ustaleń Sądu Okręgowego w większości podzielanych i przyjmowanych jako własne przez Sąd Apelacyjny wynika, że 14 czerwca 2001r. A. G. jadąc autobusem wypadł z pojazdu przez otwarte drzwi i wpadł pod koła autobusu, które najechały na jego lewą stopę. W efekcie tego zdarzenia powód doznał zmiążdzeniowego urazu lewej nogi i stopy. Po przewiezieniu do szpitala podjęto próbę uratowania stopy, ale bezskutecznie. 26 czerwca 2001r. wykonano u poszkodowanego amputację stopy na wysokości stawu C..

W dniu 29 listopada 2002r. Sąd Okręgowy w Łodzi wydał wyrok, którym ustalił odpowiedzialność Towarzystwa (...) S.A. za mogące ujawnić się w przyszłości następstwa wypadku z 14 czerwca 2001r. oraz zasądził od ubezpieczyciela na rzecz powoda zadośćuczynienie w wysokości 100.000,00 zł, odszkodowanie oraz rentę na zwiększone potrzeby. Orzeczenie to zostało zmienione wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi jedynie w zakresie podwyższenia kwoty renty. Podstawą faktyczną rozstrzygnięcia w zakresie zadośćuczynienia były następujące ustalenia:

- znaczny stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu wynikający z utraty stopy – 40%, uszkodzenia tkanek miękkich podudzia, skóry, mięśni, naczyń, ścięgna A. – 20%, uszkodzenia skóry i tkanek miękkich uda – 5%, ograniczenia ruchomości i zniekształcenia w stawach skokowych ze zniekształceniem, upośledzeniem funkcji ruchowej i statycznej stopy – 15%,
- ogromny zakres cierpień fizycznych i psychicznych związany z silnymi dolegliwościami bólowymi, przebyciem pięciu zabiegów operacyjnych, trzymiesięcznym pobytem w szpitalu, koniecznością częstej zmiany opatrunków, wielomiesięcznym usprawnianiem i ograniczeniem sprawności,
- psychiczne i neurologiczne następstwa wypadku objawiające się nerwicą pourazową skutkującą dalszym, dziesięcioprocentowym uszczerbkiem na zdrowiu,
- ograniczenie normalnych dla wieku powoda kontaktów z rówieśnikami zarówno w środowisku szkolnym, jak i otoczeniu domu oraz typowej dla dziecka aktywności ruchowej,
- niepewne i raczej niepomyślne rokowania na przyszłość tak w zakresie następstw chirurgicznych, jak i psychologicznych doznanego urazu.

W tym ostatnim aspekcie Sąd pierwszej instancji uwzględnił okoliczność, że występujące na datę orzekania zaniki mięśniowe – przy braku odbudowy tkanki – mogą spowodować konieczność dalszego amputowania kończyny poszkodowanego w celu jej protezowania. Uwzględniono także występowanie sączących ran – na ów czas niewielkich ze względu na ograniczenia w lokomocji powoda, ale mogących się zwiększyć w przyszłości. W takiej sytuacji przewidywano zagrożenie występowania stanów ropnych, konieczność zmian opatrunków kilka razy dziennie oraz

niebezpieczeństwo zakażeń bakteryjnych. Z kolei, rokowania odnośnie stresu pourazowego były uzależnione od zdolności pokrzywdzonego do przystosowania się do stanu kalectwa.

Sąd Okręgowy uwzględnił również wiek A. G., który w chwili wypadku miał 6 lat, jak i fakt częściowego zaspokojenia roszczenia o zadośćuczynienie przez wypłatę kwoty 25.000,00 zł.

Sąd Apelacyjny w Łodzi rozpoznający apelacje obu stron od wyroku sądu pierwszej instancji, w pełni zaakceptował przedstawione wyżej ustalenia, a nadto wskazał na wysokie prawdopodobieństwo ograniczenia w przyszłym życiu poszkodowanego możliwości wyboru zawodu czy form czynnego wypoczynku.

Dalej Sąd pierwszej instancji ustalił, że już w maju 2003r. wydano w stosunku do A. G. orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci niepełnosprawnych ruchowo w klasie integracyjnej. W związku z tym powód podjął w 2003r. naukę w Zespole Szkół (...) w Ł.. Fakty te znane były Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi rozpoznającemu środki odwoławcze od wyroku z 29 listopada 2002r.

Dnia 22 lipca 2010r. u powoda przeprowadzono kolejną operację amputacji lewej kończyny dolnej na wysokości 1/2 goleni.

Konieczność jej przeprowadzenia pozostawała w bezpośrednim związku przyczynowo – skutkowym z wypadkiem z 14 czerwca 2001r. Wieloletnie kalectwo związane z ograniczeniem ruchomości lewej kończyny dolnej spowodowało zaniki mięśniowe na udzie i podudziu lewym; stale utrzymujący się stan zapalny utrudniał, a okresowo nawet uniemożliwiał oproteżowanie kikuta stopy. K. podudzia i stopy pokryty był zbliznowaciałymi i mało wartościowymi przeszczepami skóry, co w połączeniu z zaburzeniami ukrwienia i stałym drażnieniem i uciskiem przez protezę prowadziło do złego gojenia się starych i powstawania nowych owrzodzeń. Zabieg reamputacji przeprowadzono w obszarze zdrowych tkanek i skóry, rana pooperacyjna została dobrze wymodelowana, jest wygojona i obecnie nie stanowi problemu do protezowania. Ubytek mięśni nie odgrywa w tym przypadku istotnej roli. Uszczerbek na zdrowiu powoda spowodowany tym zabiegiem, z ortopedycznego punktu widzenia wynosi 55%. Zmniejszona ruchliwość A. G. spowodowana kalectwem prowadzi do nadwagi i wady postawy pod postacią skrzywienia kręgosłupa. Obecnie rokowania odnośnie stanu zdrowia ortopedycznego powoda są dobre, jedynym problemem wymagającym opanowania jest infekcja skórna.

Ewentualne następstwa neurologiczne amputacji części goleni lewej powoda mieszczą się w zakresie uszczerbku ortopedycznego spowodowanego tym zabiegiem.

Kolejna amputacja spowodowała u poszkodowanego silny stres przekładający się na codzienne funkcjonowanie. Przybrało to postać zwiększonego niepokoju, lęku, niskiej samooceny, braku poczucia bezpieczeństwa odnośnie przyszłości. Powód bilansuje negatywnie, że mimo wielu zabiegów i starań nie udało się zachować stanu sprzed operacji z 2010r. A. G. ma problemy w nawiązywaniu satysfakcjonujących relacji z rówieśnikami, wstydzi się swej niepełnosprawności, nowe sytuacje, w których zachodzi konieczność prezentacji swojej osoby powodują u niego dyskomfort emocjonalny tym dotkliwszy, że w wieku powoda cechy zewnętrzne i wygląd są bardzo ważne dla ocen dokonywanych przez rówieśników. W relacjach rodzinnych powód może przejawiać skłonność do koncentrowania uwagi na sobie, skłonność do regresowania się i okresową drażliwość. A. G. wymaga dalszej pracy terapeutycznej.

U powoda występują objawy zaburzeń adaptacyjnych o obrazie depresyjnym, jako konsekwencje dalszych następstw mających związek z wypadkiem z 14 czerwca 2001r. Powstały one już po 29 listopada 2002r. Niepełnosprawność powoda przez cały czas determinuje jakość jego życia i jest źródłem znacznych cierpień, których nasilenie występuje od stycznia 2008r.

Powód kontynuuje naukę w szkole integracyjnej, gdzie cały czas dowożony jest przez dziadka sprawującego nad nim opiekę. A. G. nie chce jeździć do szkoły samodzielnie, nie chce też jeździć autobusami. Powód nie utrzymuje bliższych znajomości z rówieśnikami. Jego zainteresowania koncentrują się na grach komputerowych o tematyce sportowej oraz na piłce nożnej. A. G. wymagał wielomiesięcznego przekonywania do konieczności wykonania zabiegu

ponownej amputacji. Po zabiegu z 2010r. kikut kończyny wygoił się, ale u powoda tworzą się przez cały czas pęcherze w zgięciu podkolanowym, gdzie mocowana jest proteza nogi. Próby ich leczenia farmakologicznego nie dają rezultatów, wymagają one ciągłych zabiegów higienicznych.

Roszczenie o wypłatę kolejnego zadośćuczynienia w kwocie 180.000,00 zł zostało zgłoszone pozwanemu 16 lutego 2011r. Pozwany odmówił zaspokojenia tego żądania. Wcześniej T.U. I. Polska zrefundowało powodowi zakup protezy.

W 2013r. A. G. ukończył 18 lat.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał powództwo A. G. za częściowo zasadne.

W pierwszej kolejności Sąd podniósł, że zasada odpowiedzialności pozwanego została przesądzona w sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Łodzi pod sygnaturą akt II C 1621/01 i wydane wówczas rozstrzygnięcie jest wiążące także w tym procesie – art. 365 § 1 k.p.c.

Sąd podkreślił, że kwestią sporną między stronami było zaistnienie – po zakończeniu postępowania w sprawie II C 1621/01 – nowej szkody wynikłej z tego samego zdarzenia, która nie była objęta przyznanym wcześniej zadośćuczynieniem.

Rozważając tę kwestię Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że dokonane ustalenia nie pozostawiają wątpliwości co do tego, że u A. G. nastąpił dalszy rozstrój zdrowia pozostający w adekwatnym związku przyczynowo – skutkowym z wypadkiem komunikacyjnym z 14 czerwca 2001r., który nie mieścił się w podstawie faktycznej rozstrzygnięcia zapadłego w sprawie II C 1621/01. W przekonaniu Sądu, wynika on bezpośrednio z faktu przeprowadzenia u poszkodowanego kolejnego zabiegu amputacji części lewej nogi, co stanowi dla powoda nową krzywdę wymagającą zadośćuczynienia stosownie do dyspozycji art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. W ocenie Sądu pierwszej instancji już z samej opinii biegłego ortopedy wynika, że zabieg z 2010r. spowodował powiększenie trwałego uszczerbku na zdrowiu A. G. – przed amputacją wynosił on 45%, zaś po niej – 55% z przyczyn ortopedycznych.

Niemniej jednak Sąd Okręgowy wziął pod uwagę okoliczność, że ta nowa krzywda nie wystąpiła u osoby całkowicie zdrowej i sprawnej. Wiele okoliczności podniesionych na uzasadnienie roszczenia zgłoszonego w tym procesie było znanych przy poprzednim wyroku i zostały one uwzględnione przy szacowaniu wysokości zadośćuczynienia przyznanego wówczas. Dotyczy to w szczególności konieczności podjęcia nauki w systemie kształcenia specjalnego, problemów powoda w kontaktach z rówieśnikami, ograniczenia aktywności życiowej poszkodowanego, ograniczenia możliwości realizacji planów na przyszłość, wieloletnich problemów z sączącymi się ranami, które powodowały cierpienia i niedogodności, nerwicy pourazowej, której jednym z przejawów jest lęk przed jeżdżeniem autobusami oraz występujące nadal uzależnienie od towarzystwa najbliższej osoby.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał kwotę 50.000,00 zł za odpowiednią sumę zadośćuczynienia i orzekł, jak w pkt. 1, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 817 § 1 k.c. z uwzględnieniem terminu zgłoszenia roszczenia pozwanemu przez uprawnionego.

O kosztach procesu Sąd postanowił na podstawie art. 100 k.p.c. z uwagi na fakt, że pomimo oddalenia powództwa w znacznej części szczególne okoliczności tej sprawy powodują, iż obiektywna ocena wysokości należnego pokrzywdzonemu świadczenia była niezmiernie trudna nawet w przybliżeniu.

W pkt. 4 wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c w zw. z art. 100 k.p.c. obciążając pozwanego nieopłaconymi kosztami sądowymi proporcjonalnie do uwzględnionej części powództwa. W zakresie pozostałych kosztów sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 3 u.k.s.c.

Powyższe orzeczenie zaskarżyła strona pozwana apelacją w części, a mianowicie w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1, 3 i 4 wyroku, zarzucając mu:

1) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieprawidłowym uznaniu, że dalszy rozstrój zdrowia powoda skutkujący w szczególności koniecznością wykonania reamputacji kończyny dolnej, zwiększeniem się stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz pogorszeniem się stanu zdrowia psychicznego powoda, nie mieści się w podstawie faktycznej orzeczenia zapadłego w poprzedniej sprawie o sygn. akt II C 1621/01;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 445 § 1 k.c. poprzez nieprawidłową wykładnię i przyjęcie, że zasadne jest żądanie przyznania powodowi drugiego zadośćuczynienia mimo, że powód nie wykazał, iż doznał nowej krzywdy, która nie była przedmiotem rozpoznania przez Sąd w prawomocnie zakończonej sprawie o sygn. akt II C 1621/01;

3) naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 481 § 1 w związku z art. 445 § 1 k.c. przez przyjęcie, że kwota zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę podlega zasądzeniu z odsetkami od dnia wezwania dłużnika do zapłaty, a nie od dnia wyrokowania.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą i drugą instancję według norm przepisanych.

Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją także powód w części oddalającej powództwo, zarzucając mu:

1) naruszenie prawa procesowego, to jest art. 233 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 230 k.p.c., art. 236 k.p.c., art. 365 k.p.c. oraz art. 316 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, wadliwe wnioskowanie i opieranie się na materiale nie stanowiącym w świetle przepisów kpc dowodu, nie mającym znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i z pominięciem ustaleń niekwestionowanych,

2) naruszenie prawa materialnego, to jest art. 445 w związku z art. 444 § 1 k.c. poprzez wadliwe przyjęcie, że na zakres nowej szkody powoda (reamputacja kończyny) i na wysokość należnego powodowi z tego tytułu zadośćuczynienia winna mieć wpływ poprzednia szkoda i poprzednio ustalone zadośćuczynienie i w konsekwencji wadliwe uznanie, że powodowi w związku z nową szkodą należne jest zadośćuczynienie jedynie w wysokości 50.000,00 złotych, wobec jedynie 10-procentowego nowego uszczerbku na zdrowiu.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zwrot kosztów za obie instancje zgodnie z żądaniem.

W odpowiedzi na apelację strony pozwanej powód wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że reamputacja lewej kończyny dolnej przeprowadzona u A. G. w dniu 22 lipca 2010 roku stanowi nową krzywdę, która uprawnia powoda do żądania stosownego zadośćuczynienia w oparciu o przepisy art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 21 listopada 1967 roku, III PZP 37/67, mającej moc zasady prawnej (OSNCP 1968, nr 7, poz. 113), prawomocne zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia wyłącza - mimo pogorszenia się stanu zdrowia poszkodowanego - przyznanie mu dalszego zadośćuczynienia poza już zasądzonym w związku z podstawą poprzedniego sporu; nie wyłącza jednak przyznania poszkodowanemu odpowiedniej sumy w razie ujawnienia się nowej krzywdy, której nie można było przewidzieć w ramach podstawy poprzedniego sporu. Powyższy pogląd Sąd Najwyższy powtórzył następnie przykładowo w wyrokach: z dnia 10 lutego 1998 roku, II CKN 608/97, LEX nr 156472 oraz z dnia 20 października 2004 roku, I CK 321/04, LEX nr 277861.

W okolicznościach analizowanej sprawy w poprzednim postępowaniu o sygn. akt II C 1621/01 zasądono powodowi kwotę 100.000,00 złotych zadośćuczynienia z tytułu krzywdy, jakiej doznał w wyniku wypadku zaistniałego w dniu 14 czerwca 2001 roku, a skutkującego amputacją lewej stopy na wysokości stawu C.. Nie sposób odmówić racji apelującemu Towarzystwu (...) SA z siedzibą w W., że z opinii biegłego chirurga dr n. med. A. W. z dnia 6 marca 2002 roku, złożonej w toku sprawy sygn. akt II C 1621/01 wynika, iż biegły ten wskazał, że w przyszłości, po zakończeniu wzrostu powoda, nie można wykluczyć celowości wykonania wtórnej amputacji na wysokości 1/2 goleni. Niemniej jednak biegły nie wypowiedział się kategorycznie, że taka operacja będzie z pewnością wykonana, czy też, że jej przeprowadzenie jest wysoce prawdopodobne. Dlatego też Sąd Okręgowy zasadzając zadośćuczynienie w sprawie o sygn. akt II C 1621/01 nie wziął pod uwagę potencjalnego następstwa zdarzenia z dnia 14 czerwca 2001 roku w postaci reamputacji kończyny dolnej lewej na wysokości 1/2 goleni, gdyż opinia biegłego nie dawała ku temu podstaw. Co prawda biegły nie wykluczył możliwości przeprowadzenia w przyszłości takiej operacji, ale też nie przewidywał dużego prawdopodobieństwa, czy też wręcz konieczności jej wykonania. Uzasadniając wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia Sąd wziął pod uwagę takie czynniki, jak krzywda, ból, ogromne cierpienie dziecka, długotrwałą hospitalizację, wielomiesięczną rehabilitację, kalectwo będące następstwem wypadku, stopień długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, ograniczenie możliwości sprawnego poruszania się oraz trudności związane z pobytem w grupie rówieśników. W żaden zaś sposób nie wspomniał o tym, że zakres przyznanego zadośćuczynienia obejmuje również mogącą się pojawić w przyszłości potrzebę przeprowadzenia amputacji lewej kończyny dolnej na wysokości 1/2 goleni. Niemniej jednak zważywszy, że biegły nie wykluczył takiej możliwości Sąd orzekł wówczas o odpowiedzialności strony pozwanej za mogące się ujawnić przyszłe następstwa wypadku komunikacyjnego, jakiemu uległ A. G. w dniu 14 czerwca 2001 roku.

Wobec powyższego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, rację ma Sąd Okręgowy, który doszedł do przekonania, że reamputacja przeprowadzona

u powoda w dniu 22 lipca 2010 roku stanowi źródło nowej krzywdy, która wymaga zadośćuczynienia stosownie do przepisów art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c.

Przechodząc do zarzutu naruszenia przepisu art. 481 § 1 k.c. uznać należy że, jest on całkowicie chybiony. W świetle art. 455 k.c. roszczenie

o zadośćuczynienie, jako roszczenie pieniężne - w przypadku braku oznaczenia terminu spełnienia świadczenia - staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty. Stąd też odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu należą się już od tej chwili, czemu nie stoi na przeszkodzie to, że wysokość świadczenia jest ostatecznie kształtowana przez sąd. Przewidziana w art. 445 § 1 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności, decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasadzający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny. Wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie należnego zadośćuczynienia, może się natomiast różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy. W okolicznościach niniejszej sprawy powód zgłosił swe roszczenia w ramach postępowania likwidacyjnego w dniu 19 marca 2011 roku. W tej dacie stan zdrowia A. G. był już ustabilizowany, gdyż powód zakończył leczenie związane z reamputacją, a zatem nie było żadnych przeszkód, aby strona pozwana oceniła krzywdę i wypłaciła stosowną kwotę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego już na tym etapie. Tym bardziej, że pozwany jest profesjonalistą, który dysponuje odpowiednimi służbami, których rzeczą jest ustalenie wysokości zadośćuczynienia na stosownym poziomie. Pozwany nie wykazał żadnych szczególnych okoliczności, uzasadniających ustalenie biegu początkowego odsetek po dniu wyrokowania, zaś nie spełniając dobrowolnie świadczenia i wdając się w spór sądowy ponosił ryzyko przegrania procesu oraz popadnięcia w opóźnienie już od dnia następnego po dokonaniu odmowy spełnienia świadczenia na rzecz powoda.

Podzieliwszy stanowisko Sądu a quo zgodnie, z którym w omawianym stanie faktycznym powodowi co do zasady należy się nowe zadośćuczynienie, a tym samym nie podzieliwszy zarzutów apelacji strony pozwanej, należy odnieść się do wysokości przyznanego zadośćuczynienia, która kwestionowana jest apelacją powoda. Zdaniem Sądu Apelacyjnego

trafny jest zarzut apelacji, według którego Sąd Okręgowy dokonał błędnej oceny opinii biegłego sądowego chirurga dr W. K. w aspekcie oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu A. G., powstałego w wyniku reamputacji lewej kończyny dolnej na wysokości 1/2 goleni, co przełożyło się na wysokość przyznanego zadośćuczynienia. Zakreślając tezę dowodową dla biegłego chirurga - ortopedy Sąd zobowiązał biegłego między innymi do oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu powoda spowodowanego reamputacją. Ocena stopnia uszczerbku na zdrowiu A. G. spowodowana amputacją stopy na wysokości stawu C., dokonana przez biegłego w opinii pisemnej w odpowiedzi na pytanie 6 wykracza poza tak zakreśloną tezę dowodową. Zważyć należy, że oceny takiej dokonali już biegli w sprawie o sygn. akt II C 1621/01 i obecnie nie było potrzeby jej powtarzania. Tym bardziej, że Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu odwołał się do ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy w tamtej sprawie, w tym także w zakresie wniosków płynących z opinii powołanych w niej biegłych sądowych lekarzy. Zwrócić należy uwagę, że w sprawie o sygn. akt II C 1621/01 Sąd za biegłymi określił trwały uszczerbek na zdrowiu powoda z przyczyn chirurgicznych na 80% z następujących przyczyn:

- utrata stopy na poziomie stawu C. - 40% według punktu 172 Tabeli,
- uszkodzenie tkanek miękkich podudzia, skóry, mięśni, naczyń, ścięgna A. w znacznym zakresie 20% według punktu 161b,
- uszkodzenie skóry, tkanek miękkich uda miernego stopnia 5% według punktu 150a,
- ograniczenie ruchomości i zniekształcenia w stawach skokowych ze zniekształceniem, upośledzeniem funkcji ruchowej i statycznej stopy 15%.

W opinii biegłego W. K. wydanej na potrzeby obecnie prowadzonego postępowania uszczerbek na zdrowiu powoda spowodowany koniecznością reamputacji biegły określił na 55% według pozycji 161 b Tabeli stanowiącej załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. z 2002 roku Nr 234, poz. 1974, ze zmianami). Pod poz. 161 b wymieniona jest utrata kończyny w obrębie podudzia przy kikutach dłuższych od 8 cm mierząc od szpary stawowej z określeniem procentu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu na 40 - 55. Odniesienie się przez biegłego do stopnia uszczerbku na zdrowiu powoda w okresie przed reamputacją wykracza poza tezę dowodową i nie może być brane pod uwagę przez Sąd orzekający w sprawie zwłaszcza, że w tym zakresie Sąd odwołuje się do ustaleń poczynionych w sprawie o sygn. akt II C 1621/01, a które są sprzeczne z tymi, które poczynił biegły dr W. K., na co trafnie zwrócił uwagę apelujący. Z opinii biegłego K. wynika jednoznaczny wniosek, że stopień uszczerbku na zdrowiu powoda spowodowany reamputacją należy ocenić na 55%. Brak jest przy tym podstaw do matematycznego różnicowania wysokości zadośćuczynienia z uwagi na fakt, że przed reamputacją powód miał wykonaną operację amputacji stopy na wysokości stawu C.. Każdy z tych uszczerbków ma bowiem samodzielny i niezależny od siebie byt. Nie można przy tym tracić z pola widzenia faktu, że procentowo określony uszczerbek na zdrowiu służy wyłącznie, jako pomocniczy środek ustalania rozmiaru odpowiedniego zadośćuczynienia, co trafnie podnosi apelujący. W świetle utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa i poglądów doktryny nieuzasadnione jest „taryfowanie” zadośćuczynienia, które podlega indywidualizowaniu stosownie do konkretnych okoliczności.

W analizowanej sprawie te konkretne okoliczności powodują, że zadośćuczynienie zasądzone przez Sąd pierwszej instancji, w ocenie Sądu Apelacyjnego, może być uznane za rażąco zaniżone. Kolejna operacja przeprowadzona u powoda wiązała się z ponowną hospitalizacją, a następnie rehabilitacją i koniecznością przystosowania do niepełnosprawności związanej z dalszym okaleczeniem ciała. Spowodowała ona u powoda ogromny ból i cierpienie, a także trwały uszczerbek na zdrowiu w rozmiarze 55%. Co istotne, A. G. negatywnie zbilansował, iż mimo starań i zabiegów nie udało mu się zachować stanu z poprzedniej operacji. Dalsze okaleczenie ciała spowodowało dyskomfort i nowe ograniczenia w życiu codziennym. Konieczność przystosowania się do życia z nową ułomnością, której powód się wstydzi. Co więcej, jak wynika z opinii biegłego psychiatry, u powoda występują objawy zaburzeń adaptacyjnych w obrazie depresyjnym, jako konsekwencje dalszych następstw mających związek z wypadkiem z 14 czerwca 2001r.,

a które powstały już po 29 listopada 2002r., a zatem po wyrokowaniu w sprawie II C 1621/01. W opinii tego biegłego cierpienie psychiczne A. G. ocenione zostało jako znaczne, ze szczególnym nasileniem w okresie od stycznia 2008r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny uznał, że kwota 150.000,00 złotych będzie odpowiednią kwotą tytułem zadośćuczynienia należnego A. G., wobec czego, działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił pkt 1 zaskarżonego wyroku, w ten sposób, że podwyższył zasądzone zadośćuczynienie z kwoty 50.000 zł do kwoty 150.000 zł.

Konsekwencją powyższej zmiany była korekta rozstrzygnięcia o kosztach procesu, w ramach której Sąd Apelacyjny podwyższył obciążającą stronę pozwaną nieuiszczone koszty sądowe z kwoty 2.611,08 złotych do kwoty 8.082,36 złotych, zaś za podstawie art. 100 k.p.c. zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego przed Sądem I instancji.

Na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda w pozostałej części i apelację strony pozwanej w całości.

Rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z apelacji powoda zapadło w oparciu o art. 100 k.p.c. (koszty powinny być wzajemnie zniesione), a z a apelacji strony pozwanej o zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., stąd też zasądzone od strony pozwanej na rzecz powoda ostatecznie kwotę 1.800 zł. Wysokość kosztów Sąd ustalił na podstawie § 2 ust. 1 – 2, § 6 pkt 6 oraz § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 461).

W postępowaniu apelacyjnym A. G. wygrał sprawę w 40% (z żądanej kwoty 250.000 złotych Sąd zasądził 100.000,00 złotych). Opłata od apelacji winna wynieść 12.500,00 złotych. Z tego względu Sąd Apelacyjny na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 roku Nr 90, poz. 594, ze zmianami) nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 5.000,00 złotych tytułem brakującej opłaty od uwzględnionej części apelacji (12.500,00 złotych x 40%) oraz nie obciążył powoda nieuiszczoną opłatą od oddalonej części jego apelacji.